
Vergaderjaar 2023–2024

36 550 XIV

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) en het Diergezondheidsfonds (F) voor het jaar 2024 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Beleid	4
2.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	4
3	Beleidsartikelen	6
3.1	Artikel 21 Land- en tuinbouw	6
3.2	Artikel 22 Natuur, visserij en gebiedsgericht werken	9
3.3	Artikel 23 Kennis en innovatie	11
3.4	Artikel 24 Uitvoering en toezicht	13
4	Niet-beleidsartikelen	15
4.1	Artikel 50 Apparaat	15
4.2	Artikel 51 Nog onverdeeld	16
5	Agentschappen	17
5.1	Agentschap NVWA	17
6	Begrotingsfonds	21
6.1	De begroting van het Diergezondheidsfonds (DGF)	21

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3, eerste lid](#), van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2024 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit;
2. de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie;
3. de begrotingsstaat voor het begrotingsfonds Diergezondheidsfonds.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

P. Adema

De Minister voor Natuur en Stikstof

Ch. van der Wal-Zeggelink

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

2 Beleid

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Tabel 2 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2024 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Uitgaven t
Vastgestelde begroting t		3.999.161
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1) WEcR 2	22	195.400
2) Eindejaarsmarge	diverse	407.000
3) PAS-melders	22	150.000
4) Brexit adjustment reserve	51	- 63.000
5) Loon- en prijsbijstelling	51	104.313
6) Inzet loon- en prijsbijstelling t.b.v. problematiek	51	- 61.915
7) Uitvoeringskosten medeoverheden	22	49.000
8) RVO tariefstijging	24	39.570
9) Overheveling lenW	51	29.300
10) Overheveling EZK aanpak piekbelasters	51	- 87.000
11) Kasschuif MGB	21	- 68.550
12) Kasschuif versnellingsmiddelen kennis & innovatie	23	- 129.700
13) Bronmaatregelen Natuurcompensatiebank	22	- 22.231
14) Overige mutaties		- 83.384
Stand 1e suppletoire begroting t		4.457.964

Toelichting

1. *WEcR 2*

In het kader van het Nationaal programma landelijk gebied wordt in 2024 € 195,4 mln. onttrokken van de reservering voor het Transitiefonds op de Aanvullende post. Deze middelen worden overgeheveld aan de provincies voor de uitvoering van maatregelen op het gebied van natuur, klimaat en waterkwaliteit.

2. *Eindejaarsmarge*

Er wordt € 407 mln. onderuitputting uit 2023 opnieuw aan de LNV-begroting toegevoegd. Dit betreft € 168 mln. Transitiefonds-budget, € 155 mln. bronmaatregelen budget, € 65 mln. budget uit de Brexit Adjustment Reserve en € 17 mln. reguliere eindejaarsmarge.

3. *PAS-melders*

Er wordt € 150 mln. vrijgemaakt op de LNV-begroting ten behoeve van de legalisatie van PAS-melders.

4. *Brexit Adjustment Reserve*
EZK ontvangt € 63 mln. vanuit de LNV-begroting voor maatregelen in het kader van de Brexit.
5. *Loon- en prijsbijstelling*
De loon- en prijsbijstelling 2024 wordt toegevoegd aan de LNV-begroting.
6. *Inzet loon- en prijsbijstelling t.b.v. problematiek*
Om de problematiek op de LNV-begroting van dekking te voorzien wordt een deel van de loon- en prijsbijstelling ingezet.
7. *Uitvoeringskosten medeoverheden*
De provincies voeren het nationaal programma landelijk gebied uit. De uitvoeringskosten (€ 49 mln.) worden onttrokken uit de reservering voor het Transitiefonds op de Aanvullende post.
8. *RVO tariefstijging*
De tariefstijging RVO is hoger dan er met de loon- en prijsbijstelling compenseerd wordt. Dit wordt van dekking voorzien door middel van diverse ombuigingen binnen de LNV-begroting.
9. *Overheveling lenW*
In het kader van de stikstofaanpak worden middelen van de Aanvullende Post overgeheveld aan lenW ten behoeve van stikstofreducerende maatregelen in de bouw en de scheepvaart.
10. *Overheveling EZK aanpak piekbelasters*
De overheveling aan EZK wordt ingezet voor de reductie van stikstof-emissies door industriële piekbelasters.
11. *Kasschuif MGB*
Er is vertraging opgelopen bij het uitwerken van de provinciale uitkoopregeling Maatregel Gerichte Beëindiging (MGB).
12. *Kasschuif Versnellingsmiddelen Kennis & Innovatie*
In 2023 is € 177 mln. beschikbaar gesteld voor kennis- en innovatiemaatregelen in de landbouwsector. Vanwege de complexiteit van de opgaven is een kasschuif nodig, zodat regelingen en projecten kunnen worden doorontwikkeld en uitgevoerd.
13. *Bronmaatregelen Natuurcompensatiebank*
Omdat verschillende maatregelen uit het bronmaatregelenpakket in het kader van de structurele aanpak stikstof niet het gewenste doelbereik opleveren, wordt budget alternatief aangewend binnen de stikstofaanpak.

Tabel 3 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2024 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Uitgaven t
Vastgestelde begroting t		97.775
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1) Onttrekking begrotingsreserve t.b.v. vestigingssteun jonge boeren	21	43.100
2) Overige mutaties		4.725
Stand 1e suppletoire begroting t		145.600

Toelichting

1. *Onttrekking begrotingsreserve t.b.v. Vestigingssteun jonge boeren*
Het amendement [36410XIV nr. 28](#) Vedder en Grinwis regelt een ophoging van het budget voor vestigingssteun voor jonge boeren. Dit is een aanvullende onttrekking uit de begrotingsreserve om het amendement meerjarig te verwerken.

3 Beleidsartikelen

3.1 Artikel 21 Land- en tuinbouw

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid art. 21 (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- grotting 2024	Mutaties via NvW, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2024 (3) = (1) + (2)	Mutaties suppletioire begroting (4)	Stand 1e suppletioire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029 ¹
Verplichtingen	1.540.083	1.576.900	3.116.983	516.281	3.633.264	119.763	- 2.875	47.318	5.073	280.742
Uitgaven	909.109	459.900	1.369.009	- 113.774	1.255.235	151.600	28.252	65.184	- 17.541	210.711
Subsidies (regelingen)										
Sociaal economische positie boeren	48.588	119.900	168.488	- 52.956	115.532	63.856	14.200	16.200	- 2.400	5.538
Duurzame veehouderij	346.871	340.000	686.871	23.925	710.796	- 4.714	- 1.479	- 319	- 319	20.502
Glastuinbouw en weerbare planten en teeltsystemen	111.751	0	111.751	5.289	117.040	15.618	16.883	6.510	- 25.450	92.764
Mestbeleid	72.937	0	72.937	- 788	72.149	7.174	- 30.000	0	0	7.672
Diergezondheid en dierenwelzijn	4.567	0	4.567	- 59	4.508	- 61	0	0	0	5.046
Voedselzekerheid en internationale agrarische samenwerking	1.616	0	1.616	- 30	1.586	- 30	- 30	- 30	- 30	1.616
Integraal voedselbeleid	8.389	0	8.389	- 721	7.668	- 805	- 71	0	0	4.694
Leningen										
Lening Pilot Investeringsfonds Duurzame Landbouw	43.600	0	43.600	- 19.100	24.500	- 3.600	- 3.600	26.300	0	0
Garanties										
Bijdrage borgstellingsreserve	3.627	0	3.627	- 3.627	0	- 3.627	- 3.627	- 3.627	- 3.627	0
Verliesdeclaraties borgstellingsfaciliteit	1.805	0	1.805	0	1.805	0	0	0	0	1.805
Opdrachten										
Sociaal economische positie boeren	3.585	0	3.585	953	4.538	15.375	18.075	7.075	6.800	10.928
Duurzame veehouderij	4.500	0	4.500	- 128	4.372	0	0	- 500	0	0
Mestbeleid	13.600	0	13.600	- 10.098	3.502	0	0	0	0	0
Diergezondheid en dierenwelzijn	14.637	0	14.637	4.249	18.886	- 244	- 227	- 40	- 40	10.836
Voedselzekerheid en internationale agrarische samenwerking	3.276	0	3.276	0	3.276	0	0	0	0	3.226
Integraal voedselbeleid	3.088	0	3.088	- 1.262	1.826	- 1.240	40	40	40	3.339
Bijdrage aan ZBO's/RWT's										
Collegie toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden	1.866	0	1.866	0	1.866	0	0	0	0	1.406
Centrale Commissie Dierproeven	2.470	0	2.470	0	2.470	0	0	0	0	2.503
Medebewind/ voormalige productschappen	687	0	687	0	687	- 500	- 600	- 600	- 600	87
Raad voor de Plantenrassen	1.492	0	1.492	0	1.492	0	0	0	0	1.492
Keuringsdiensten	4.337	0	4.337	4.800	9.137	7.844	6.138	4.248	4.058	7.124
Bijdrage aan medeoverheden										
Specifieke uitkeringen	185.314	0	185.314	- 68.976	116.338	52.927	8.923	6.300	400	0
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties										
FAO en overige contributies	11.633	0	11.633	- 300	11.333	0	0	0	0	11.633
Storting/onttrekking begrotingsreserve										
Storting begrotingsreserve landbouw	0	0	0	1.428	1.428	0	0	0	0	0
Storting begrotingsreserve apurement	2.500	0	2.500	0	2.500	0	0	0	0	2.500
Storting begrotingsreserve borgstelling	0	0	0	3.627	3.627	3.627	3.627	3.627	3.627	3.627
Bijdrage aan (andere)										

Toelichting

Subsidies

Sociaal economische positie boeren

Het kasbudget in 2024 neemt met € 53,0 mln. af. Dit wordt voor € 50,0 mln. veroorzaakt door de verdere budgettaire verwerking van amendement Flach (36410 XIV, nr. 27). Zoals de toelichting op het amendement stelt, zal de uitbetaling van de ecoregeling voor 2024 plaatsvinden in 2025. Het betreffende uitgavenbudget is daarom in deze eerste supplettoire begroting van 2024 naar 2025 verplaatst.

Duurzame veehouderij

Het kasbudget in 2024 stijgt met € 23,9 mln. Dit is een saldo van verhogingen en verlagingen. Hoofdzakelijk komt dit door het doorschuiven van de onbenutte € 23,0 mln. voor de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties met piekbelasting (Lbv-plus) van 2023 die in 2024 tot uitgaven leidt. Het doel van de Lbv-plus is het realiseren van blijvende forse daling van stikstofdepositie op overbelaste en voor stikstof gevoelige Natura 2000-gebieden door beëindiging van de piekbelasters. De Lbv-plus is een bronmaatregel en levert een bijdrage aan de realisatie van de reductiedoelstellingen zoals vastgelegd in de Wet stikstofreductie en natuurverbetering. Verder wordt een deel van de onbenutte middelen (€ 10,4 mln.) die beschikbaar waren gesteld voor de PAS-melders in 2023 doorgeschoven naar 2024 voor de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv). Daarnaast is er sprake van een aantal verlagingen van het budget in 2024. Zo is € 5,6 mln. overgeboekt naar artikel 23 voor de financiering van de klimaatopdracht van Wageningen Research en wordt € 2,3 mln. via een decentralisatie uitkering voor de Lbv en de Lbv-plus naar provincies en gemeenten uitgekeerd. Het overige verschil wordt verklaard door kleinere mutaties.

Leningen

Investeringsfonds Duurzame Landbouw

Van het beschikbare kasbudget voor 2024 wordt € 19,1 mln. doorgeschoven naar 2027 omdat de inrichting van het definitieve fonds in de loop van 2024 wordt vormgegeven. Het totale budget van € 130,8 mln. voor fondsvermogen is niet gewijzigd.

Opdrachten

Mestbeleid

Het kasbudget voor mestbeleid wordt met € 10,1 mln. verlaagd. Dit heeft te maken met een overboeking naar artikel 24 voor uitvoeringskosten door de NVWA.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Keuringsdiensten

De verhoging van het budget (€ 4,8 mln.) heeft te maken met het verhoogde budget voor Skal (€ 3,9 mln.). Dit is nodig om de wettelijke taken uit te kunnen blijven voeren en door te groeien in lijn met de ontwikkeling van de biologische landbouw. Daarnaast is een deel van deze wijziging toe te schrijven aan de gevolgen van de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) over het niet mogen verwerken van sommige kosten van de keuringsdiensten in de tarieven voor het bedrijfsleven (€ 0,8 mln.).

Bijdrage aan medeoverheden

Specifieke uitkeringen

Het budget voor Specifieke uitkeringen wordt met € 69,0 mln. verlaagd. Deze wijziging wordt voornamelijk veroorzaakt door een kasschuif van € 68,5 mln. van 2024 naar 2025 voor de uitvoering van de 2de tranche van de Maatregel Gerichte Aankoop (MGA).

Ontvangsten

De begrote ontvangsten op artikel 21 nemen met € 44,7 mln. toe. Het grootste deel daarvan, € 43,1 mln., betreft de verdere verwerking van amendement [36 410 XIV, nr. 31](#) (Vedder, Grinwis en Flach). Indieners hebben in de toelichting bij het amendement het kabinet verzocht om de uitgaven op artikel 21 in 2025 en verder op te hogen door € 43,1 mln. te dekken uit de module vermogensversterkend krediet (VVK) van de Borgstellingsfaciliteit. De ontvangst en inzet in het ritme € 12,5 mln. (2025), € 14,3 mln. (2026) en € 16,3 mln. (2027) voor uitgaven Vestigingssteun jonge landbouwers is in deze eerste suppletoire begroting verwerkt.

3.2 Artikel 22 Natuur, visserij en gebiedsgericht werken

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid art. 22 (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting 2024	Mutaties via NvW, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2024 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029 ¹
Verplichtingen	737.688	1.550.207	2.287.895	1.592.092	3.879.987	- 48.235	51.797	73.201	- 224.951	233.549
Uitgaven	770.485	689.308	1.459.793	412.351	1.872.144	140.016	258.417	52.928	44.176	502.660
Subsidies (regelingen)										
Vermaatschappelijking Natuur en Biodiversiteit	6.085	150	6.235	2.857	9.092	- 375	- 875	- 1.280	- 1.280	5.418
Natuur en Biodiversiteit op land	78.238	- 7.772	70.466	- 30.618	39.848	- 30.763	28.634	39.142	41.246	53.691
Beheer Kroondomeinen	803	0	803	0	803	0	0	0	0	803
Duurzame visserij	14.859	0	14.859	22.405	37.264	5.000	25.000	20.000	0	6.462
Overige stelsel activiteiten	6.208	0	6.208	1.121	7.329	0	0	0	0	6.719
Natuur en Biodiversiteit Grote Wateren	3.900	0	3.900	0	3.900	0	0	0	0	0
Leningen										
Leningen rente en aflossing	22.145	0	22.145	0	22.145	0	0	0	0	22.145
(Schade)vergoeding										
Vermaatschappelijking natuur en biodiversiteit	5.000	0	5.000	- 4.500	500	0	0	0	0	0
Opdrachten										
Vermaatschappelijking Natuur en Biodiversiteit	15.147	0	15.147	- 3.358	11.789	- 838	- 838	- 838	- 838	11.201
Natuur en Biodiversiteit op land	75.344	0	75.344	19.509	94.853	13.429	9.250	11.800	14.050	56.291
Natuur en Biodiversiteit Grote Wateren	34.056	0	34.056	9.259	43.315	9.031	9.117	754	- 437	29.822
Duurzame visserij	36.940	0	36.940	- 2.798	34.142	760	2.000	2.000	2.000	31.118
Overige stelsel activiteiten	0	0	0	0	0	200	400	0	0	0
Internationale Samenwerking	3.027	0	3.027	0	3.027	0	0	0	0	3.068
Klimaatimpuls Natuur en Biodiversiteit	5.998	0	5.998	- 225	5.773	0	0	0	0	3.306
Bijdrage aan agentschappen										
Rijksrederij	9.812	0	9.812	4.137	13.949	6.205	3.000	3.000	3.000	12.829
Rijksvastgoedbedrijf	100.000	0	100.000	- 3.579	96.421	20.559	4.632	15.000	25.000	0
Overige agentschappen	0	0	0	91	91	0	0	0	0	0
Bijdrage aan ZBO's/RWT's										
Staatsbosbeheer	30.987	0	30.987	0	30.987	0	0	0	0	30.573
Overige ZBO's	0	0	0	92	92	0	0	0	0	0
Bijdrage aan medeoverheden										
Caribisch Nederland	16.475	0	16.475	- 5.255	11.220	- 145	0	0	0	800
Specifieke uitkering	303.620	676.558	980.178	401.979	1.382.157	116.953	178.097	- 36.650	- 38.565	226.574
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties										
Internationale Samenwerking	1.841	0	1.841	0	1.841	0	0	0	0	1.840
Storting/onttrekking begrotingsreserve										
Storting begrotingsreserve visserij	0	0	0	1.234	1.234	0	0	0	0	0
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken										
Bijdrage aan provinciefonds	0	20.372	20.372	0	20.372	0	0	0	0	0
Ontvangsten	34.190	0	34.190	1.518	35.708	0	3.621	7.242	10.862	23.635
Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 36 550 XIV, nr. 2										
Ontvangsten										9
Landinrichtingsrente	22.845	0	22.845	0	22.845	0	0	0	0	14.190
Verkoop gronden	500	0	500	0	500	0	3.621	7.242	10.862	0
Overige ontvangsten natuur	2.089	0	2.089	284	2.373	0	0	0	0	9.445
Duurzame visserij	8.756	0	8.756	1.234	9.990	0	0	0	0	0

Toelichting

Subsidies (regelingen)

Natuur en biodiversiteit op land

Het subsidiebudget Natuur en biodiversiteit op land wordt met € 30,6 mln. verlaagd. Dit is het saldo van meerdere mutaties waarvan de twee grootste mutaties hier worden toegelicht. Het betreft ten eerste een interdepartementale overboeking van € 20 mln. naar de begroting van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Deze middelen zijn bestemd voor het stimuleren van de depositiereductie bij Yara Sluiskil waarbij de bovenwettelijke reductie van ammoniakemissies wordt beoogd. Daarnaast wordt het budget van de Regeling Versneld Natuurherstel met € 7,7 verlaagd omdat de deelname aan de regeling lager is dan verwacht.

Duurzame Visserij

Het budget Duurzame Visserij wordt met € 22,4 mln. verhoogd. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door vertraging van de energie-efficiëntieregeling waardoor € 18,4 mln. aan onderuitputting in 2023 is ontstaan. Deze middelen worden aan de begroting voor 2024 toegevoegd. Daarnaast zijn in 2023 de sanerings-, liquiditeits- en stilligregeling van de Brexit Adjustment Reserve (BAR) uitgevoerd. € 2,8 mln. aan niet bestede middelen wordt in 2024 toegevoegd voor het dekken van een risico betreffende bezwaarschriften.

Opdrachten

Natuur en biodiversiteit op land

Het opdrachtenbudget Natuur en biodiversiteit op land wordt per saldo met € 19,5 mln. verhoogd. Dit bedrag valt uiteen in meerdere mutaties waarvan de belangrijkste hier worden toegelicht. Er wordt in 2024 € 9,8 mln. toegevoegd voor de inhuur van zaakbegeleiders voor de aanpak piekbelasters. Daarnaast wordt € 8,5 mln. toegevoegd voor investeringen om natuurbranden te voorkomen en gevolgen van natuurbranden te mitigeren. Verder wordt € 4,9 mln. beschikbaar gesteld voor het beheer, onderhoud, en doorontwikkeling van AERIUS. Daarnaast wordt er € 3,2 mln. toegevoegd voor de uitvoering van de nationale grondbank. Voor verschillende opdrachten aan de RVO wordt er € 5,7 mln. aan budget van artikel 22 overgeheveld naar artikel 24. Dit wordt aldaar verantwoord.

Natuur en biodiversiteit Grote Wateren

Het opdrachtenbudget Natuur en biodiversiteit Grote Wateren wordt per saldo met € 9,3 mln. verhoogd. Dit is een saldo van diverse verhogingen en verlagingen. Hoofdzakelijk komt dit door de toevoeging van de onbenutte € 8,7 mln. voor het programma digitalisering ecologische monitoring aan de begroting 2024. Daarnaast is € 2,8 mln. toegevoegd aan de LNV-begroting voor de Nadeelcompensatie Voordelta door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Ook zijn meerdere technische mutaties uitgevoerd waardoor het saldo uitkomt op € 9,3 mln.

Bijdrage aan medeoverheden

Specifieke uitkeringen

Het budget voor specifieke uitkeringen voor medeoverheden wordt met € 402,0 mln. verhoogd. Dit bedrag bestaat uit een reservering van € 195,4 mln. voor de eerste maatregelpakketten ten behoeve van de transitie in het landelijk gebied. Dit bedrag is onderdeel van de totale reservering van € 434,2 mln. voor maatregelpakketten die in juli 2023 zijn ingediend en door Wageningen Economic Research zijn beoordeeld als 'low regret'. Verdere toetsing door het Rijk vindt nog plaats voordat de middelen worden overgeheveld richting de provincies. Daarnaast wordt € 150 miljoen toegevoegd

die bestemd is voor de legalisatie van PAS-melders. Voor de uitvoeringskosten van het opstellen van de gebiedsprogramma's is voor provincies, gemeenten en waterschappen in 2025 € 49 mln. beschikbaar. Deze middelen worden in 2024 beschikbaar gesteld aan de provincies.

3.3 Artikel 23 Kennis en innovatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid art. 23 (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting 2024	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029 ¹
Verplichtingen	328.288	0	328.288	199.886	528.174	18.031	16.894	14.810	26.840	236.860
Uitgaven	379.608	0	379.608	- 21.514	358.094	87.961	78.886	72.176	110.606	258.231
Subsidies (regelingen)										
Beleidsondersteunend onderzoek	35.653	0	35.653	18.599	54.252	7.191	2.198	96	30	19.973
Missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid	67.641	0	67.641	- 7.600	60.041	- 7.600	- 7.600	- 7.600	- 7.600	59.540
Kennisverspreiding en groen onderwijs	140.977	0	140.977	- 47.416	93.561	79.418	76.359	74.261	113.466	43.661
Opdrachten										
Kennisontwikkeling en innovatie	10.297	0	10.297	8.451	18.748	1.469	1.740	7	- 420	9.182
Bijdrage aan agentschappen										
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu	10.408	0	10.408	3.704	14.112	661	589	312	30	5.913
Bijdrage aan ZBO's/RWT's										
Wageningen Research	114.137	0	114.137	2.748	116.885	6.822	5.600	5.100	5.100	117.719
ZonMw	495	0	495	0	495	0	0	0	0	2.243
Ontvangsten	7.543	0	7.543	1.452	8.995	0	0	0	0	7.474
Ontvangsten										
Kennisontwikkeling en innovatie	7.543	0	7.543	1.452	8.995	0	0	0	0	7.474

1 In aansluiting op de ontwerpbegrotingen en de Voorjaarsnota worden vanaf 2024 ook de mutaties voor het jaar t+5 opgenomen in de tabel budgettaire gevolgen van beleid van de 1ste suppletoire begrotingen. Dit betreft de extrapolatie van de begroting – het toevoegen van het jaar t+5 – en vervolgens de mutaties tot en met t+5 die tijdens de voorjaarsbesluitvorming zijn verwerkt.

Toelichting

Verplichtingen

Op artikel 23 zijn de verplichtingen meerjarig verhoogd. Dit betreft ophogingen van verplichtingenbudget direct gekoppeld aan de onderstaande kasophogingen.

Subsidies

Beleidsondersteunend onderzoek

Het budget voor beleidsondersteunend onderzoek wordt met € 18,6 mln. verhoogd. Deze verhoging is het saldo van bijdragen vanuit andere artikelen van de LNV-begroting aan beleidsondersteunend onderzoek voor subsidiebeschikking aan Wageningen Research. Dit betreft onder andere klimaatonderzoek, onderzoeken naar visserij en glastuinbouw.

Missiegedreven topsectoren en innovatiebeleid

Het budget wordt structureel met € 7,6 mln. verlaagd. Dit betreft een technische mutatie binnen artikel 23 naar het onderdeel Bijdrage aan ZBO's/RWT's in verband met het in 2023 vastgelegde Kennis- en Innovatieconvenant (KIC).

Kennisverspreiding en groen onderwijs

De totale uitgaven worden met € 47,4 mln. verlaagd. Dit wordt hoofdzakelijk verklaard door de volgende wijzigingen:

- Transitie landbouw: met de Toekomst Landbouw brief is in totaal € 177 mln. beschikbaar gekomen op artikel 23 voor 2023 en 2024 voor Innovatie op het boerenerf, Fieldlabs, Meten en berekenen en Digitalisering. In 2023 is € 75 mln. niet besteed en wordt daarom in 2024 toegevoegd. Tegelijkertijd is gebleken dat de onderliggende activiteiten een langere looptijd hebben dan twee jaar, daarom worden de programma's nu meerjarig opgezet en de middelen doorgeschoven naar latere jaren, dit leidt tot een verlaging van het kasbudget in 2024 van € 129,7 mln. Per saldo worden de uitgaven daarmee verlaagd met € 54,7 mln.
- Met deze suppletoire begroting worden de middelen voor drie Nationaal Groeifonds (NGF) projecten toegevoegd aan de LNV-begroting. Het betreft de volgende projecten met een ophoging van € 15,6 mln. voor 2024:
 - RE-GE-NL (€ 11,7 mln.): In totaal is er vanuit het NGF € 129 mln. toegekend voor het project RE-GE-NL. Het project richt zich op de overgang van het huidige landbouwsysteem naar een regeneratief landbouwsysteem. Regeneratieve landbouw is een manier van landbouw die voedselproductie combineert met natuurherstel. Het voorkomt uitputting van de bodem. Het voorstel biedt niet alleen een mogelijke oplossing voor de brede landbouw milieuproblematiek, maar biedt ook economische kansen voor het gehele agri-food complex inclusief Nederlandse boerenbedrijven.
 - HOLOMICROBIOOM (€ 3,7 mln.): In totaal is er vanuit het NGF € 60 mln. toegekend voor het project Holomicrobioom. Het consortium gaat voor het eerst onderzoeken hoe microbiomen in alle delen van ons voedselsysteem samen één groot netwerk vormen: een «holomicrobioom». Geholpen door kunstmatige intelligentie gaat het Instituut microbiomen begrijpen en hun (wissel)werking modelleren en voorspellen. Dat brengt veel toepassingen dichterbij: manieren om grondstoffen te recyclen, microbiële mest voor gewassen, gezondere voedingsproducten, nieuwe diagnostische hulpmiddelen, en nieuwe behandelingen voor mens, dier en milieu – ingrepen waarvan de effectiviteit én de veiligheid eerst moeten worden bewezen.
 - CPBT (€ 0,2 mln.): In totaal is er vanuit het NGF € 55 mln. toegekend voor het project Centrum voor Proefdiervrije Biomedische Translatie (CPBT). Het CPBT wordt een nationaal centrum voor het valoriseren en dissemineren van proefdiervrije innovaties en expertise. Het centrum heeft als doel om de stap van nieuwe biomedische innovaties naar patiënt en gebruiker te verbeteren en te versnellen, met minder kosten en zonder proefdieren. Dit zorgt onder meer voor veiliger, effectievere en betere medicijnen met minder dierenleed. Daarnaast wordt € 6,8 mln. voor het NGF-project cellulaire agricultuur doorgeschoven naar latere jaren. Per saldo worden de uitgaven voor de LNV NGF-projecten daarmee opgehoogd met € 8,8 mln.

Opdrachten

Kennisontwikkeling en innovatie

Het budget wordt met € 8,5 mln. verhoogd. Deze verhoging is het saldo van bijdragen vanuit andere artikelen van de LNV-begroting aan dit artikel en zijn voornamelijk voor opdrachtverlening aan de RIVM.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Wageningen Research

Het budget wordt per saldo met € 2,7 mln. verhoogd. Als gevolg van een technische mutatie wordt het budget opgehoogd met € 7,6 mln. ten laste van artikel 23 Missiegedreven topsectoren en innovatiebeleid en de desaldering van de ontvangsten voor de HCU bijdrage van € 1,5 mln. Het budget wordt tegelijkertijd verlaagd met € 6,3 mln., dit bedrag wordt overgeboekt naar artikel 24 ten behoeve van de NVWA voor de uitvoering van de Wettelijke Onderzoekstaken (WOT) voedselveiligheid en handhaving.

3.4 Artikel 24 Uitvoering en toezicht

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van beleid art. 24 (bedragen x € 1.000)										
	Ontwerp- begroting 2024	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2024 (3) = (1) + (2)	Mutaties suppletioire begroting (4)	Stand 1e 1e suppletioire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029 ¹
Verplichtingen	527.403	0	527.403	108.065	635.468	56.666	13.843	14.203	14.203	525.553
Uitgaven	527.461	0	527.461	108.007	635.468	56.666	13.843	14.203	14.203	525.553
Bijdrage aan agentschappen										
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit	273.633	0	273.633	42.647	316.280	24.331	13.011	13.371	13.371	314.842
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	253.828	0	253.828	65.360	319.188	32.335	832	832	832	210.711
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

¹ In aansluiting op de ontwerp-begrotingen en de Voorjaarsnota worden vanaf 2024 ook de mutaties voor het jaar t+5 opgenomen in de tabel budgettaire gevolgen van beleid van de 1ste suppletioire begrotingen. Dit betreft de extrapolatie van de begroting – het toevoegen van het jaar t+5 – en vervolgens de mutaties tot en met t+5 die tijdens de voorjaarsbesluitvorming zijn verwerkt.

Toelichting

Bijdrage aan agentschappen

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)

De bijdrage aan de NVWA in 2024 neemt met € 42,7 mln. toe. Een belangrijk deel van deze wijziging is toe te schrijven aan de gevolgen van de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) op 26 september 2023 over het niet mogen verwerken van sommige kosten van de NVWA in de tarieven voor het bedrijfsleven. Het effect van de uitspraak is € 18,7 mln., waarvan ongeveer € 17 mln. is bestemd voor het corrigeren van facturen op grond van bezwaren (12.000 zaken) uit de periode 2013 tot en met 2023. Het overige deel betreft de kosten voor 2024 die niet meer zijn door te berekenen aan het bedrijfsleven.

Voor de bekostiging van het NVWA jaarplan 2024 worden budgetten overgeheveld naar artikel 24 vanuit andere artikelen van de LNV-begroting. Voor het project 'real-time Vervoersbewijs Dierlijke Mest' (rVDM) wordt

een bedrag van € 10,1 mln. overgeheveld. Voor de wettelijke onderzoeks- en handhavingstaken op het terrein van voedselveiligheid is € 6,3 mln. overgeheveld. Voor bekostiging van uitvoeringskosten van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) is € 4,9 mln. beschikbaar gesteld. € 1,3 mln. is bestemd voor Good Distribution Practices (GDP) voor diergeneesmiddelen en het bijbehorende toezichtarrangement. Ten slotte is € 1,1 mln. bedoeld voor voorbereiding op de handhaving van de Europese Verordening Ontbossingsvrije Producten (EUDR). De verordening moet per 31 december 2024 worden gehandhaafd, daarvoor worden o.a. inspecteurs en juristen geworven.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

De bijdrage aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland neemt met € 65,4 mln. toe. De goedkeuring van het RVO jaarplan 2024 vroeg voor bekostiging van de in het jaarplan opgenomen opdrachten een forse extra compensatie vanuit de beleidsartikelen vanwege de tariefstijging RVO 2024 met ruim 13%, dit omvat € 39,6 mln. van de genoemde € 65,4 mln. Daarnaast is er sprake van groei of wijziging van lopende opdrachten en toevoeging van nieuwe opdrachten aan de RVO. De bijbehorende uitvoeringskosten zijn overgeheveld van de beleidsartikelen naar de agentschapsbijdrage RVO. Te noemen zijn kosten voor uitvoering van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 (€ 10,2 mln.), de Uitvoering Aanpak Piekbelasting (€ 4,0 mln), uitvoeringskosten van een programma voor bevordering van de groei de afzetmarkt voor producten uit de biologische landbouw (€ 1,7 mln.), kosten RVO ten gevolge van het in 2023 gestarte samenwerkingsverband tussen 6 Rijksuitvoerings-organisaties in het kader van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (€ 1,7 mln.) ter ondersteuning van de provincies, kosten RVO ten behoeve van een Innovatiehub (€ 1,2 mln) en uitvoeringskosten RVO voor uitvoering van de subsidieregeling behoud grasland bij afbouw van derogatie (€ 0,9 mln).

4 Niet-beleidsartikelen

4.1 Artikel 50 Apparaat

Tabel 8 Apparaatsuitgaven Kerndepartement (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting 2024	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting (3) = (1) + (2)	Mutaties suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029 ¹
Verplichtingen	229.031	0	229.031	12.987	242.018	9.760	35.362	2.158	2.158	192.627
Uitgaven	229.031	0	229.031	12.987	242.018	9.760	35.362	2.158	2.158	192.627
Personele uitgaven										
Eigen personeel	169.984	0	169.984	7.049	177.033	5.877	32.751	- 878	- 751	119.996
Externe inhuur	7.289	0	7.289	6.070	13.359	3.475	2.776	2.526	2.399	26.576
Overige personele uitgaven	3.282	0	3.282	0	3.282	0	0	0	0	2.196
Materiële uitgaven										
ICT	500	0	500	0	500	0	0	0	0	1.041
Bijdrage aan SSO's (exclusief DICTU)	12.929	0	12.929	0	12.929	0	0	0	0	12.929
SSO DICTU	25.049	0	25.049	- 649	24.400	- 442	- 442	- 442	- 442	22.901
Overige materiële uitgaven	9.998	0	9.998	517	10.515	850	277	952	952	6.988
Ontvangsten	4.362	0	4.362	127	4.489	0	0	0	0	4.362
Ontvangsten										
Ontvangsten	4.362	0	4.362	127	4.489	0	0	0	0	4.362

¹ In aansluiting op de ontwerp-begrotingen en de Voorjaarsnota worden vanaf 2024 ook de mutaties voor het jaar t+5 opgenomen in de tabel budgettaire gevolgen van beleid van de 1ste suppletoire begrotingen. Dit betreft de extrapolatie van de begroting - het toevoegen van het jaar t+5 - en vervolgens de mutaties tot en met t+5 die tijdens de voorjaarsbesluitvorming zijn verwerkt.

Toelichting

Personele uitgaven

Eigen personeel

Het budget voor de personele uitgaven wordt per saldo verhoogd met € 7,0 mln. Dit is een saldo van diverse mutaties dat voornamelijk is opgebouwd uit een toevoeging van € 2,8 mln. voor het organisatie ontwikkelingsprogramma LNV in beweging. Daarnaast zijn er toevoegingen aan het budget voor eigen personeel gedaan voor o.a. de benodigde managementondersteuning en de administratie. Verder zijn er middelen toegevoegd aan de gedeelde bedrijfsvoeringsonderdelen van het ministerie van EZK en LNV.

Externe inhuur

Het budget voor externe inhuur wordt per saldo verhoogd met € 6,1 mln. De stijging van het saldo voor externe inhuur wordt voor circa € 2,7 mln. verklaard door doorbelastingen van externe inhuur aan het personeels- of beleidsbudget van de inhurende directie. Externe inhuur in tijden van drukte of wegens ziekte van vaste medewerkers ('piek en ziek') wordt centraal vergoed voor maximaal 6 maanden. Hier wordt aan het begin van het begrotingsjaar op begroot. Voor overige inhuur (met andere oorzaken dan 'piek en ziek' of na 6 maanden) wordt vanuit de beleids- of personeelsbudgetten van directies gedurende het jaar middelen overgeheveld naar het centrale budget op artikel 50 van de LNV-begroting voor externe inhuur. De rest

van de verhoging van het budget wordt verklaard doordat er door een technische weeffout middelen worden opgenomen onder «externe inhuur» die in werkelijkheid onder «eigen personeel» zouden moeten vallen.

4.2 Artikel 51 Nog onverdeeld

Tabel 9 Nog onverdeeld (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting 2024	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2024 (3) = (1) + (2)	Mutaties suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029 ¹
Verplichtingen	47.009	- 12.750	34.259	60.746	95.005	16.709	45.373	41.556	45.488	64.270
Uitgaven	47.009	- 12.750	34.259	60.746	95.005	16.709	45.373	41.556	45.488	64.270
Prijsbijstelling	0	0	0	16.202	16.202	29.103	14.600	7.529	6.843	6.814
Loonbijstelling	0	0	0	39.669	39.669	36.458	32.931	33.170	32.282	32.105
Nog te verdelen	47.009	- 12.750	34.259	4.875	39.134	- 48.852	- 2.158	857	6.363	25.351
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

¹ In aansluiting op de ontwerpbegrotingen en de Voorjaarsnota worden vanaf 2024 ook de mutaties voor het jaar t+5 opgenomen in de tabel budgettaire gevolgen van beleid van de 1ste suppletoire begrotingen. Dit betreft de extrapolatie van de begroting – het toevoegen van het jaar t+5 – en vervolgens de mutaties tot en met t+5 die tijdens de voorjaarsbesluitvorming zijn verwerkt.

Toelichting

De loon- en prijsbijstelling tranche 2024 is op artikel 51 geplaatst en wordt bij een volgend begrotingsmoment verdeeld. De loonbijstelling betreft de vergoeding voor de stijging van de contractloonontwikkeling en de stijging van de sociale lasten voor de overheidswerkgever. De prijsbijstelling betreft de verwerking van de stijging van diverse prijsindexen.

Het onderdeel Nog te verdelen bestaat uit verschillende mutaties. De eindejaarsmarge is toegevoegd en vervolgens ingezet, er zijn reserveringen ingezet om de problematiek op de LNV-begroting van dekking te voorzien en er zijn middelen van de Aanvullende Post onttrokken en ingezet ten behoeve van de stikstofaanpak. Per saldo leidt dit tot een verlaging van de uitgaven van € 1,8 mln.

5 Agentschappen

5.1 Agentschap NVWA

Tabel 10 Baten-lastenagentschap NVWA Eerste suppletoire begroting 2024 (bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1e suppletoire begroting ¹	(3) = (1) + (2) Totaal geraamd
Baten			
- Omzet	574.677	2.801	577.478
<i>waarvan omzet moederdepartement</i>	285.641	11.518	297.159
<i>waarvan omzet overige departementen</i>	151.342	- 5.452	145.890
<i>waarvan omzet derden</i>	137.695	- 3.266	134.429
Rentebaten	360	2.140	2.500
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Bijzondere baten	22.604	19.876	42.480
Totaal baten	597.641	24.817	622.458
Lasten			
Apparaatskosten	579.242	19.645	598.887
- Personele kosten	353.153	12.804	365.957
<i>waarvan eigen personeel</i>	312.057	11.980	324.037
<i>waarvan inhuur externen</i>	27.668	0	27.668
<i>waarvan overige personele kosten</i>	13.428	823	14.251
- Materiële kosten	226.089	6.842	232.931
<i>waarvan apparaat ICT</i>	3.300	651	3.951
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	74.486	4.401	78.887
<i>waarvan overige materiële kosten</i>	148.303	1.790	150.093
Rentelasten	200	5.200	5.400
Afschrijvingskosten	7.810	- 47	7.763
- Materieel	1.810	- 200	1.610
<i>waarvan apparaat ICT</i>	200	0	200
- Immaterieel	6.000	153	6.153
Overige lasten	10.389	19	10.408
<i>waarvan dotaties voorzieningen</i>	500	0	500
<i>waarvan bijzondere lasten</i>	9.889	19	9.908
Totaal lasten	597.641	24.817	622.458
Saldo van baten en lasten gewone bedrijfsuitoefening	0	0	0
Agentschapsdeel Vpb-lasten	0	0	0
Saldo van baten en lasten	0	0	0

1 Let op: bovenstaande staat van baten en lasten is exclusief de financiële impact van de cao aanpassing per 1 juli 2024.

Toelichting

Toelichting op de baten

Omzet moederdepartement (bedragen x € 1.000)

De omzet moederdepartement is hoger (€ 11,5 mln.) dan begroot door ten eerste extra opdrachten die in het Jaarplan 2024 zijn opgenomen en ten tweede de vergoeding voor de incidentele kosten voor HSKT (€ 4,4 mln.). Daarnaast is eind 2023 besloten om e-CertNL per 2024 integraal op te nemen in de financiële verantwoording van de NVWA. Daarom is e-CertNL in deze suppletoire begroting toegevoegd.

De volgende tabel laat de verdeling van de omzet moederdepartement over de productgroepen zien. Productgroep 'overig' betreft werkzaamheden die aan derden worden uitbesteed zoals bijvoorbeeld laboratorium onderzoek door Wageningen Food Safety Research.

Tabel 11 Omzet moederdepartement

	Slotwet 2023	Vastgestelde begroting	
		2024	1e suppletoire begroting 2024
Toezicht	243.299	266.220	277.165
Overig	15.353	19.421	19.994
Totaal	258.652	285.641	297.159

Omzet overige departementen (bedragen x € 1.000)

De omzet overige departementen is lager dan begroot, doordat in het uiteindelijke Jaarplan 2024 zowel bij VWS, als bij DGF en de Provincies minder uren zijn opgenomen.

De volgende tabel laat de verdeling van de omzet overige departementen over de productgroepen zien. Productgroep 'overig' betreft werkzaamheden die aan derden worden uitbesteed zoals bijvoorbeeld laboratorium onderzoek door Wageningen Food Safety Research of onderzoeken door het RIVM.

Tabel 12 Omzet overige departementen

	Slotwet 2023	Vastgestelde begroting	
		2024	1e suppletoire begroting 2024
Toezicht	106.717	121.980	117.247
Overig	27.293	29.362	28.643
Totaal	134.010	151.342	145.890

Omzet derden

De omzet derden is in het Jaarplan 2024 hoger ingeschat dan de oorspronkelijke begroting (circa € 6,2 mln.). Ook is in deze suppletoire begroting de omzet vanuit e-CertNL meegenomen (circa € 4,0 mln.). Daar tegenover staat dat de NVWA als gevolg van de uitspraak CBB een deel van de in rekening gebrachte facturen moet terugbetalen (€ 13,4 mln.). De wettelijke rente over dit bedrag (€ 5 mln.) is verantwoord onder de rentelasten.

Rentebaten

Doordat de rente op de uitstaande middelen op de rekening-courant bij het ministerie van Financiën is gestegen, hebben we € 2,5 mln. rentebaten in deze suppletoire begroting opgenomen.

Bijzondere baten

De compensatie die wij van opdrachtgevers ontvangen als gevolg van de uitspraak CBB (€ 19,5 mln. zijnde incidentele uitvoeringskosten € 1,1 mln. + terugbetaling bedrijfsleven € 18,4 mln.) worden verantwoord onder de bijzondere baten.

Toelichting op de lasten

Personele kosten

De personele kosten nemen toe met € 12,8 mln. (excl. impact nieuwe cao), met name als gevolg van de extra opdrachten voor de opdrachtgevers (€ 7,4 mln.). Daarnaast stijgen de kosten omdat er meer capaciteit nodig is voor

HSKT (€ 0,9 mln. incidentele kosten) en voor het verwerken van de gevolgen van de uitspraak CBB (€ 1,1 mln. incidentele uitvoeringskosten). Ook is in deze supplettoire begroting e-CertNL meegenomen (€ 3,5 mln.)

Materiële kosten

De bijdrage aan SSO's is hoger dan in de vastgestelde begroting, als gevolg van prijsstijgingen door de hoge inflatie. Hierbij is nog geen rekening gehouden met eventuele kostenstijgingen als gevolg van de hogere kosten bij de SSO's partners vanwege de cao-stijging. De overige materiële kosten zijn hoger als gevolg van HSKT (incidentele programmakosten KDS en Merita en incidentele transitiekosten).

Rentelasten

Onder de rentelasten is een bedrag van € 5 mln. opgenomen als wettelijke rente over de terug te betalen bedragen als gevolg van de uitspraak CBB.

Tabel 13 Kasstroomoverzicht Baten-lastenagentschap NVWA Eerste supplettoire begroting 2024 (bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1e supplettoire begroting	(3) = (1) + (2) Totaal geraamd
1 Rekening courant RHB 1 januari + depositorekeningen	64.167	1.573	65.740
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	597.641	24.817	622.458
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	-/- 589.331	-/- 24.864	-/-614.195
2 Totaal operationele kasstroom	8.310	-/- 47	8.263
Totaal investeringen (-/-)	-/- 10.850	-/- 1.200	-/- 12.050
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0	0
3 Totaal investeringskasstroom	-/- 10.850	-/- 1.200	-/- 12.050
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	0	0
Eenmalige storting door moederdepartement (+)	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	-/- 6.247	253	-/- 5.994
Beroep op leenfaciliteit (+)	10.850	1.200	12.050
4 Totaal financieringskasstroom	4.603	1.453	6.056
5 Rekening courant RHB 31 december (=1+2+3+4)	66.230	1.779	68.009

Toelichting

Rekening-courant RHB 1 januari + depositorekeningen

Ten opzichte van de vastgestelde begroting is de rekening courant per 1 januari € 1,6 mln. hoger. De operationele kasstroom in 2023 was lager door een negatief resultaat. Daartegenover stond een hogere investeringskasstroom dan begroot (minder investeringen) en een hogere financieringskasstroom, met name door een storting in het eigen vermogen door het moederdepartement.

Operationele kasstroom

De operationele kasstroom is vrijwel hetzelfde als begroot, doordat de baten en lasten in dezelfde mate stijgen. Het kleine verschil wordt veroorzaakt doordat de afschrijvingskosten lager zijn (afschrijvingen zorgen niet voor een kasstroom).

Investeringskasstroom

De totale investeringen zijn € 1,2 mln. hoger dan begroot, met name als gevolg van een verhoging het investeringsbudget voor immateriële vaste activa (IV/ICT actieplan).

Financieringskasstroom

De totale financieringskasstroom is € 1,5 mln. hoger dan in de vastgestelde begroting. Ten opzichte van de vastgestelde begroting wordt er € 0,3 mln. minder afgelost en wordt voor € 1,2 mln. extra beroep gedaan op de leenfaciliteit, conform de toename in de investeringen.

Rekening courant

De verwachte stand rekening-courant neemt ten opzichte van de vastgestelde begroting toe met € 1,8 mln. tot € 68,0 mln.

Tabel 14 Overzicht doelmatigheidsindicatoren

	2024	2024
	Vastgestelde begroting	Stand 1e suppletoire begroting
Tarieven		
Gemiddelde kostprijs (€/uur)	135,54	136,03
Index 2012 = € 94,07 = 100	144,08	144,61
Omzet per productgroep (in € mln.)		
Toezicht (moeder- en overige departementen)	388,2	394,4
Overige producten (derden)	137,7	134,4
Percentage meerwerk t.o.v. Jaarplan	0,00%	0,00%
FTE		
Aantal FTE (excl. Externe inhuur) ¹	3.310	3.310
Verhouding FTE direct/indirect (exclusief externe inhuur)	2.615/695	2.615/695
Salariskosten per fte	94.266	98.018
Saldo van baten en lasten		
Saldo van baten en lasten als % van de totale baten	0%	0%
Kwaliteit		
Afhandelsnelheid informatieverzoeken, klachten en meldingen	90%	90%
Tijdig betaalde facturen (< 30 dagen)	95%	95%

1 De gemiddelde bezetting is niet alleen exclusief herplaatsingskandidaten, maar ook exclusief Van-WerkNaarWerk-kandidaten.

6 Begrotingsfonds

6.1 De begroting van het Diergezondheidsfonds (DGF)

Tabel 15 Budgettaire gevolgen Diergezondheidsfonds Eerste suppletoire begroting 2024 (bedragen x € 1.000)

Art.	Bewaking en bestrijding van dierziekten en voorkomen en verminderen van welzijnsproblemen	Ontwerp-begroting 2024 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amendementen (2)	Vastge-stelde begroting 2024 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting (4)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029 ¹	
	Verplichtingen	15.624	0	15.624	6.342	21.966	0	0	0	0	0	30.939
	Uitgaven	30.939	0	30.939	9.855	40.794	0	0	0	0	0	30.939
	Opdrachten											
	Bewaking van dierziekten	5.052	0	5.052	- 5.052	0	0	0	0	0	0	5.052
	Bestrijding van dierziekten	8.130	0	8.130	3.514	11.644	0	0	0	0	0	8.130
	Overig	1.155	0	1.155	0	1.155	0	0	0	0	0	1.155
	Subsidies											
	Bewaking van dierziekten	14.404	0	14.404	- 14.404	0	0	0	0	0	0	14.404
	Overig	1.348	0	1.348	- 611	737	0	0	0	0	0	1.348
	Bestrijding van dierziekten (schade)vergoedingen	850	0	850	3.242	4.092	0	0	0	0	0	850
	Bijdrage aan ZBO's / RWT's											
	Bewaking (Bijdrage aan ZBO's / RWT's)	0	0	0	22.159	22.159	0	0	0	0	0	0
	Overig (bijdrage aan ZBO's / RWT's)	0	0	0	1.007	1.007	0	0	0	0	0	0
	Ontvangsten	31.558	0	31.558	27.673	59.231	0	0	0	0	0	30.939
	Ontvangsten LNV	12.373	0	12.373	0	12.373	0	0	0	0	0	12.373
	Ontvangsten sector	14.079	0	14.079	0	14.079	0	0	0	0	0	13.460
	Ontvangsten EU	419	0	419	0	419	0	0	0	0	0	419
	Bijdrage sector crisisreserve	4.687	0	4.687	0	4.687	0	0	0	0	0	4.687
	Saldo van de afgesloten rekeningen	0	0	0	27.673	27.673	0	0	0	0	0	0

¹ In aansluiting op de ontwerp-begrotingen en de Voorjaarsnota worden vanaf 2024 ook de mutaties voor het jaar t+5 opgenomen in de tabel budgettaire gevolgen van beleid van de 1ste suppletoire begrotingen. Dit betreft de extrapolatie van de begroting – het toevoegen van het jaar t+5 – en vervolgens de mutaties tot en met t+5 die tijdens de voorjaarsbesluitvorming zijn verwerkt.

Toelichting

Uitgaven bewaking van dierziekten

Op aangeven van ADR is bewaking van dierziekten gesplitst in opdrachten, subsidies en bijdrage aan ZBO's/RWT's. Hiertoe is een overheveling nodig ad € 5,1 mln. van bewaking (opdrachten) en € 14,4 van bewaking (subsidies) naar bijdrage aan ZBO's/RWT's. Voorts is een bijstelling in de 1^e suppletoire doorgevoerd van € 2,7 mln. als gevolg van indexaties en nagekomen uitgaven 2023.

Uitgaven bestrijding van dierziekten

In de uitgaven bestrijding van dierziekten is een bijstelling van de prognose nodig als gevolg van verwachte vogelgriep uitbraken in 2024. In de 1^e suppletoire begroting wordt uitgegaan van 14 vogelgriepuitbraken in 2024 op basis van een (wetenschappelijk) onderzoek, het zogenaamde

WEcr rapport. De bijstelling op bestrijding (opdrachten) en de bijstelling op bestrijding (schadevergoeding) bedraagt respectievelijk € 3,5 mln. en € 3,2 mln.

Toelichting op de ontvangsten

Conform de vigerende systematiek wordt bij voorjaarsnota het eindsaldo DGF van het voorgaande jaar (2023) toegevoegd aan de ontvangsten van het lopende jaar (2024). Op het saldo van de afgesloten rekeningen is derhalve € 27,7 mln. toegevoegd.